

19960409

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO

61001 Ljubljana, Večna pot 2, p.p. 523-X, telefon: 268-963

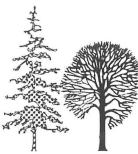
Avtor(ji): mag. Dušan JURC, mag. Maja JURC

Naslov: Zdravstveni pregled sadik pravega kostanja (*Castanea sativa*),
ki so bile uvožene iz Italije.

Kraj, leto: Ljubljana, 1996

ODC GDK 443.3 *Cryphonectria parasitica* : 742.4 (450)

Ključne besede: kostanjev rak, uvoz, Italija

GOZDARSKI INŠITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 61000 Ljubljana, p.p. 523-X, Slovenija

telefon: 386 61 + 1231343

telefax . 386 61 + 273589

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo,
lovstvo in ribištvo
Parmova 33
Ljubljana

Ljubljana, 4. 4. 1996

Mag. Anita Benko

Zadeva: Zdravstveni pregled sadik pravega kostanja (*Castanea sativa*), ki so bile uvožene iz Italije.

V sredo, 13. 3. 1996 smo opravili zdravstveni pregled sadik pravega kostanja, ki jih je Biotehniška fakulteta uvozila iz Italije za dopolnitev kolekcijskih nasadov. Pregled sva opravila mag. Anita Benko iz Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo in mag. Dušan Jurc iz Gozdarskega inštituta Slovenije, pomagala pa nama je mag. Anita Salar iz Biotehniške fakultete. Pregledali smo 250 sadik, ki so bile deponirane v lopi na Jamnikarjevi 110, Ljubljana.

Našli smo tri sadike pravega kostanja, ki so imele jasna znamenja okužbe s kostanjevim rakom (*Cryphonectria parasitica* /Murrill/Barr). Okužene so bile po ena sadika naslednjih sort: Bouche de Betisac, Primato in Castel del Rio. Na lubju, vselej v bližini mesta cepljenja, je bila vidna sprememba barve zaradi nekroze, ki jo je povzročila gliva. Med lubjem in lesom in v lubju je bilo dobro vidno rumenorjavo podgobje glive. Piknidijev gliva še ni oblikovala, le na enem vzorcu so bile opazne zasnove trosišč v obliki drobnih izboklinic na lubju. Kljub jasnim znamenjem kostanjevega raka, ki zadoščajo za determinacijo bolezni, smo opravili še izolacijo glive (na krompirjev agar, sterilizacija z varekino, 2,5% aktivnega Cl⁻). Čiste kulture kostanjevega raka nismo uspeli izolirati, v vseh treh primerih je glivo *C. parasitica* prerasla gliva *Epicoccum purpurascens* Ehrenb. ex Sclecht.. *C. parasitica* je od 14. 3. 1996 do 1. 4. 1996 v kulturi oblikovala piknidije le na koščkih lubja, iz katerih smo opravili izolacijo. Piknidiji so vsebovali paličaste konidije velike 3-4 X 1-2µm, ki ustrezajo velikosti konidijev kostanjevega raka. Menimo, da je s tem ustrezno potrjena okužba sadik s kostanjevim rakom. Podgobje kostanjevega raka v kulturi ni bilo vidno, ker ga je prerasla hitrorastoča *E. purpurascens*. Gliva *E. purpurascens* je kozmopolitska saprofitska gliva, ki okuži rastlinski material takoj po odmrtvu, pogosto jo najdejo na odmrlih delih rastlin skupaj s patogenimi glivami, ki so dejanske povzročiteljice odmiranja (M. B. Ellis: Dematiaceous hyphomycetes. CAB, CMI, Kew, 1971). Sadike, okužene s kostanjevim rakom smo posušili in shranili v zbirki GIS.

Poleg omenjenih treh sadik smo našli še dve sadiki z nekrozami lubja in kambija črne barve, ki so bile dolge 10-15 cm in šroke 1-2cm. Nekroze lubja so bile vidne na debelcih na višini pribl.

0,5m, vendar smo pri odstranjevanju lubja opazili, da je kambij odmrlnil (bil je črn) od vidne nekroze lubja prav do korenin. Ker smo sumili, da je nekroze povzročila gliva iz rodu *Phytophthora*, smo jo izolirali na gojišče z dodanim korenčkovim sokom in na gojišče z dodanim breskovim sokom (Frutek, 200ml/l gojišča). Poleg glive *E. purpurascens* smo iz okuženega lubja izolirali v čisto kulturo tudi glivo, ki je precepljena v subkulturo do 1. 4. 1996 oblikovala oospore (20 µm široke), vendar še ne sporangijev, ki bi omogočali determinacijo. Verjetno je nekroze povzročila gliva iz rodu *Phytophthora*. Obe okuženi sadiki smo posušili in shranili v mikoteki GIS. Determinacijo glive bomo nadaljevali.

Dve sadiki sta imeli nad cepljenim mestom odrezan prvotni vrh podlage in ostal je nekaj cm dolg čep, ki je odmrlnil in na njem so bila številna trosišča glive. Trosišča so bila multilokularni piknidiji s klobasastimi trosi dolgimi 3-5µm in širokimi 1-2µm. Menimo, da je to anamorf rodu *Valsa*, ki spada v rod *Cytospora*. Zaradi pomanjkanja ustrezne literature vrste nismo določili (rod obsega več kot 400 vrst). Najverjetnejše je prisotna gliva saprofitska, saj ne povzroča odmiranja lubja in se je razvila le na odmrlem čepu prvotnega poganjka. Sadiki z opisanimi znamenji okužbe smo vrnili lastniku, ker menimo, da je gliva nenevarna.

Delo sva opravila in sestavila poročilo:

mag. Dušan Jurc

mag. Maja Jurc

V vednost:

mag. Anita Salar

BF, izpostava Maribor, Vinarska 14, Maribor